

СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто сучасний стан зовнішньої торгівлі України та шляхи її активізації.

Ключові слова: експорт, імпорт, зовнішньоторговельне сальдо, зовнішня торгівля.

Abstract

The article describes the current state of Ukraine's foreign trade and considers the ways of enhancing /

Keywords: export, import, foreign trade.

Вступ

В умовах економічних і політичних змін та нестабільності, враховуючи євроінтеграційні стратегічні напрями розвитку України необхідно раціоналізувати й оптимізувати структуру зовнішньоторговельної діяльності, розвивати високотехнічне і технологічне виробництво для суттєвого підвищення продуктивності всіх галузей економіки та конкурентоспроможності вітчизняної продукції на міжнародному ринку. Адже розвиток експортоорієнтованої діяльності є фундаментом економічної стабільності країни.

Результати дослідження

Впродовж останніх років у зовнішній торгівлі України товарами і послугами відбуваються трансформаційні процеси. Тривають внутрішньополітичні реформи, спрямовані на активізацію підприємництва і розвиток власного виробництва в усіх сферах економіки, формування привабливого інвестиційного середовища для залучення капіталу від внутрішніх та зовнішніх інвесторів. Проте кризові явища у світовій економіці та в економіках країн-партнерів разом із проблемами внутрішнього економічного середовища України до цього часу не сприяли раціоналізації зовнішньої торгівлі [1].

Незважаючи на позитивну динаміку останніх років, значний виробничо-ресурсний та експортний потенціал, вітчизняний аграрний сектор «продовжує бути зосереджений на вузькому продуктовому сегменті для зовнішніх ринків, а загальна продуктивність не дозволяє говорити про серйозну структурну перебудову й перехід до високотехнологічної моделі виробництва» [2]. Ситуацію ускладнює нестабільна і несприятлива кон'юнктура світового ринку. А тому проблеми активізації експортних потоків, нарощування обсягів експорту на світовий ринок за умов його глобалізації та інтернаціоналізації, збільшення частки у світовій торгівлі є винятково актуальними для України.

Аналіз обсягів експортно-імпортних операцій впродовж 2015-2019 рр. засвідчує, що імпорт товарів продовжує домінувати над експортними поставками (рис. 1) [5].

У 2019 р. перевищення обсягів імпорту товарів над їх експортом дорівнювало 10,7 млрд дол. США, у 2018 р. – 9,8 млрд дол., тоді як у 2015 р. експорт перевищував імпорт на 0,6 млрд дол. США. Позитивною є протилежна ситуація в торгівлі послугами: впродовж 2015-2019 рр. експорт послуг домінує над імпортом, проте його обсяги залишаються низькими. У 2019 р. перевищення експорту послуг над їх імпортом дорівнювало 7,1 млрд дол. США, у 2018 р. – 6,1, у 2015 р. – 4,2 млрд дол. США. Проте незначні масштаби зовнішньої торгівлі послугами не призводять до позитивного зовнішньоторговельного сальдо країни.

За 2015-2019 рр. Україна поступово збільшує обсяги зовнішньоторговельних операцій. Загальні обсяги експорту товарів і послуг у 2015 р. дорівнювали 47,8 млрд дол. США, у 2016 р. знижуються до 46,2 млрд дол. США, а починаючи із 2017 р. ситуація стабілізувалась і масштаби експорту

відновлювались. У 2018 р. загальний експорт склав 59,2 млрд, а у 2019 р. показник зріс до 64,1 млрд дол. США.

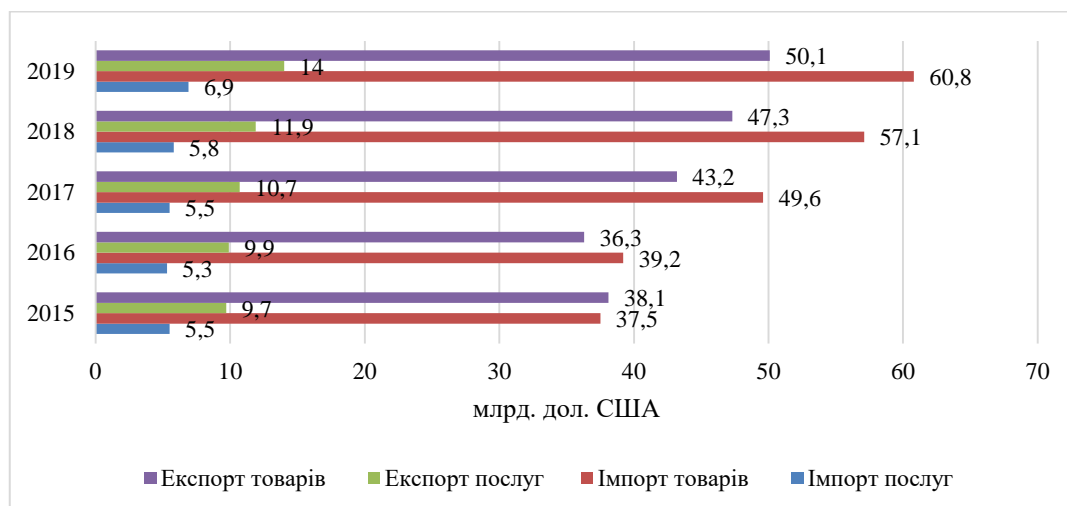

Рис. 1. Динаміка обсягів експорту-імпорту товарів та послуг Україною за 2015-2019 рр., млрд дол. США

Більш оптимістичною є ситуація у зовнішній торгівлі продукцією аграрної сфери (табл. 1).

Таблиця 1 – Динаміка зовнішньої торгівлі продукцією аграрної сфери України, 2015-2019 рр., млрд дол. США

Роки	Експорт продукції аграрної сфери	Частка експорту продукції аграрної сфери у загальному обсязі експорту товарів	Імпорт продукції аграрної сфери	Частка імпорту продукції аграрної сфери у загальному обсязі імпорту товарів
2015	14,6	38,3	3,4	9,1
2016	15,4	42,3	3,8	9,7
2017	17,7	40,9	4,3	8,7
2018	18,6	39,3	5,0	8,7
2019	22,1	44,1	5,7	9,4

Дані табл. 1 свідчать про те, що експорт продукції АПК за аналогічний період (2015-2019 рр.) зріс на 7,5 млрд дол. США (частка у загальному експорті товарів Україною збільшилась із 38,3 до 44,1%), тоді як імпорт продукції АПК зріс на 2,3 млрд дол. США (питома вага імпорту зросла із 9,1 до 9,4%).

Висновки

Отже, враховуючи внутрішньополітичні і соціальні проблеми останніх років та динамічність розвитку зовнішнього середовища; розмаїття засобів та інструментів зовнішньоторговельної політики країни, її потужну ресурсну базу і національну специфіку підприємництва, постає необхідність вивчення сучасних проблем розвитку експортоорієнтованої діяльності економіки України для розробки ефективної стратегії, яка сформує передумови для інтеграції вітчизняної економіки до сучасної світогосподарської системи і забезпечить стійке стабільне економічне зростання.

Щоб стати фундаментом прискорення економічного розвитку країни така політика повинна реалізовуватись у сприятливому інституційному та інвестиційному середовищі із здоровою конкуренцією, мати раціональний рівень протекціонізму, відкриту економіку для припливу іноземних інвестицій, вигідну географічну спрямованість, визначені перспективні експортоорієнтовані сектори економіки та максимально їх модернізувати й удосконалювати, диверсифікувати експорт на усіх рівнях [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кулицький С. Зовнішня торгівля України: стан, проблеми й перспективи // Україна: події, факти, коментарі. 2018. № 10. С. 39-52. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr10.pdf>.
2. Пітель Н.Я. Проблеми розвитку експортоорієнтованої діяльності аграрної сфери економіки України // АГРОСВІТ № 16, 2019. С. 25-34 .
3. П'янова О.В., Ралко О.С. Зовнішня торгівля України: проблематика структурних змін та пріоритетів // Економіка та суспільство. 2016. Вип. 5. С. 65-71.
4. Сегеда С.А. Аграрно-продовольча продукція в товарній структурі зовнішньої торгівлі України // Економіка АПК, 2019, № 2. С. 73-83
5. Товарна структура зовнішньої торгівлі України. Державна служба статистики України: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Пілявоз Тетяна Миколаївна - к.е.н., доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: vitan1975.75@gmail.com

Piliavoz Tetiana – Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship and Financial Activity, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia